

Sygn. akt **III AUa 1280/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2021 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **J. A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.**

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji J. A.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 sierpnia 2019 r. sygn. akt VIII U 2151/18

1. oddała apelację;
2. zasądza od odwołującego J. A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kwotę 240 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Marta Sawińska

UZASADNIENIE

Decyzja z 02.10.2018r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie art. 38 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że J. A. nie podlega od 01.05.2018r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu) oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej z siedzibą - C., ul. (...).

Odwołanie od tej decyzji złożył J. A., wnosząc jednocześnie o zmianę przedmiotowej decyzji, poprzez stwierdzenie, że podlega on obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 01.05.2018r. i o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że działalność była przez niego faktycznie prowadzona. Podkreślił, że ZUS błędnie ocenił przedstawione przez niego dowody, zrobił to w sposób dowolny, zeznania potraktował w sposób instrumentalny, posługując się ich fragmentami w sposób oderwany od kontekstu.

Wyrokiem z 28.08.2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sygn. akt VIII U 2151/18 w pkt 1 wyroku oddalił odwołanie oraz w pkt 2 wyroku zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. A. urodził się (...), z zawodu jest budowlańcem.

Odwołujący zgłosił prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą (...)Firma Handlowo-Produkcyjno-Usługowa przy ul. (...) w P. w zakresie sezonowej produkcji i sprzedaży lodów i to od 15.04.2008r.

W 2012 r. odwołujący uległ wypadkowi przy pracy, od tego czasu ma kłopoty z kręgosłupem. Decyzją z 21.05.2015 r. organ rentowy odmówił mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Z kolei orzeczeniem z 25.11.2016r. J. A. został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i to z uwagi na stan narządu ruchu.

W marcu 2018 r. prowadzący lekarz ortopeda wystawił odwołującemu skierowanie do szpitala z rozpoznaniem zwyrodnienie stawu biodrowego. 19.04.2018 r. został wpisany na listę oczekujących na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego.

Odwołujący zgłaszał do Ewidencji prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach:

- od 01.05.2014r. do 24.11.2014r., zatrudniając osobę na podstawie umowy zlecenia na okres od 01.06.2014r. do 31.08.2014r. W tym czasie, tj. od 14.05.2014r. do 11.11.2014r. odwołujący pobierał zasiłek chorobowy – wypadkowy,
- od 01.05.2015r. do 11.11.2015r., zatrudniając osobę na podstawie umowy zlecenia na okres od 18.05.2015r. do 31.08.2015r. W tym czasie, tj. od 14.05.2015r. do 11.11.2015r. odwołujący pobierał zasiłek chorobowy – wypadkowy, a od 12.11.2015r. do 09.02.2016r. świadczenie rehabilitacyjne,
- od 05.05.2016r. do 31.12.2016r., zatrudniając osobę na podstawie umowy zlecenia na okres od 23.05.2016r. do 21.08.2016r. W tym czasie, tj. od 16.05.2016r. do 13.11.2016r. odwołujący pobierał zasiłek chorobowy – wypadkowy, a w okresie od 14.11.2016r. do 11.02.2017r. świadczenie rehabilitacyjne,
- od 03.05.2017r. do 27.11.2017r., zatrudniając osobę na podstawie umowy zlecenia na okres od 17.05.2017r. do 31.08.2017r. W tym czasie, tj. od 17.05.2017r. do 14.11.2017r. odwołujący pobierał zasiłek chorobowy – wypadkowy.

Pomiędzy powyższymi okresami działalność gospodarcza odwołującego była zawieszana. Z kolei w okresach bycia niezdolnym do pracy przypadających na czas zgłoszenia prowadzenia działalności, pracę w punkcie sprzedaży wykonywali zleceniobiorcy.

Z dniem 01.05.2018r. odwołujący zgłosił wznowienie pozarolniczej działalności gospodarczej oraz zgłosił się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Za punkt z automatem do lodów odwołujący w okresie od maja do grudnia 2018 r. opłacał czynsz na rzecz Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w P. w wysokości po 210 - 213 zł.

J. A. dokonał wpłaty składki za maj 2018r. w łącznej kwocie 401,57 zł w dniu 11.06.2018r. Na kwotę 401,57 zł składają się:

- składka na ubezpieczenia społeczne za okres od 01.05.2018r. do 03.05.2018r. w kwocie 81,63 zł (od dnia 04.05.2018r. odwołujący był chory),

- składka na ubezpieczenie zdrowotne za okres od 01.05.2018r. do 31.05.2018r. w kwocie 319,94 zł.

Odwołujący pobrał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego za okres:

- od 04.05.2018r. do 20.06.2018r. w kwocie 3 680,64 zł dnia 28.06.2018r.,
- od 21.06.2018r. do 5.07.2018r. w kwocie 1150,20 zł dnia 23.07.2018r.,
- od 6.07.2018r. do 22.07.2018r. w kwocie 1303,56 zł dnia 30.07.2018r.,
- od 23.07.2018r. do 20.08.2018r. w kwocie 2 223,72 zł dnia 30.08.2018r.

Z dniem 02.11.2018r. odwołujący dokonał wyrejestrowania jako płatnika i ubezpieczonego.

Za okres od 01.05.2018r. do listopada 2018r. odwołujący złożył w organie rentowym deklaracje rozliczeniowe ZUS DRA, zgłaszając jedynie siebie do ubezpieczenia zdrowotnego.

Z dniem 02.11.2018r. odwołujący zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej, a z dniem 01.06.2019r. wznowił prowadzenie działalności.

J. A. złożył deklaracje PIT-28 za lata 2013-2017 wykazując przychód z działalności prowadzonej na własne nazwisko w kwotach:

- 13.316,00 zł w roku 2013,
 - 8.333,00 zł w roku 2014,
- 10.280,00 zł w roku 2015,
- 10.960,00 zł w roku 2016,
 - 8.829,00 zł w roku 2017.

Ponadto za lata te złożył deklaracje związane z zatrudnieniem pracowników, tj.: deklaracje roczne o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-4R oraz za 2015 r., informację o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-11.

W zeznaniach podatkowych PIT-28 oraz PIT-28/A za 2018 r. nie wykazał żadnego przychodu.

26.06.2017 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w P. przeprowadził kontrolę sanitarną płatnika składek - Punkt z automatem do lodów w P., pl. (...), należący do Firmy Handlowo-Produkcyjno-Usługowej (...). W dniu 26.06.2017 r. sporządzony został protokół pokontrolny.

Pismem z 31.07.2018 r. J. A. został zawiadomiony o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie ustalenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i to od 01.05.2018 r. W odpowiedzi odwołujący złożył pisemne wyjaśnienia. Z kolei pismem z 17.08.2018r. został zawiadomiony o zakończeniu tego postępowania.

Zaskarżoną decyzją z 02.10.2018r., organ rentowy stwierdził, że J. A. nie podlega od 01.05.2018r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu) oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej z siedzibą - C., ul. (...).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym w pkt 1 oddalił odwołanie J. A. oraz w pkt 2 wyroku zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy zasadnie organ rentowy stwierdził, że J. A. nie podlega od 01.05.2018r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu) oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

W dalszej części uzasadnienia wyroku Sąd I instancji podał, że podstawę objęcia osób prowadzących działalność gospodarczą ubezpieczeniami społecznymi stanowi art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych (art. 8 ust. 6 pkt 1 ww. ustawy). Osoby te z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności objęte są również obowiązkowym ubezpieczeniem wypadkowym (art. 12 ust. 1) i dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (art. 11 ust. 2). W myśl art. 13 pkt 4 ww. ustawy, osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Podkreślił, że przesłanka ciągłości wykonywania działalności, oznacza, że wykonywanie działalności nie może mieć charakteru incydentalnego, od przypadku do przypadku, ani tym bardziej jednorazowego. Cel zadaniowy, związany z prowadzeniem przedsiębiorstwa i jego utrzymaniem, wytyczony przez osobę podejmującą działalność musi więc zakładać nastawienie na trwanie działalności w dłuższym przedziale czasowym. W tym kontekście bardzo istotne jest odróżnienie zdarzenia prawnego wpisującego się w realizację przez osobę fizyczną umowy na warunkach cywilnoprawych np. umowy o świadczenie usług z art. 750 k.c., od umowy zawartej z przedsiębiorcą prowadzącym zorganizowaną i ciągłą działalność gospodarczą. O ile ciągłość wykonywania działalności nie musi polegać w każdym przypadku na codziennym podejmowaniu czynności związanych z przedmiotem tej działalności, to jednak ważne jest, aby czynności te charakteryzowała powtarzalność, która miałaby istotny wpływ na funkcjonowanie działalności gospodarczej od momentu jej zarejestrowania. W tym też przejawia się zamiar prowadzenia tej działalności. Rozpoczęcie działalności gospodarczej powinno być działaniem konsekwentnym i przemyślanym pod względem organizacyjnym, technicznym, ekonomicznym, finansowym, marketingowym, handlowym.

Wskazał, że ocena tego, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Podkreślił, że skoro J. A. dokonał zarejestrowania działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, to w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej powstało domniemanie jej prowadzenia. W ocenie Sądu I instancji analiza całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi jednak do wniosku, że domniemanie to zostało obalone, albowiem nie sposób przyjąć, że wnioskodawca faktycznie działalność gospodarczą podjął i prowadził. Samo figurowanie w (...) bez faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej nie skutkuje podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Okręgowy wskazał, że J. A. zgłosił prowadzenie działalności gospodarczej w latach 2014-2017r. co roku w miesiącach od maja do listopada/grudnia. W okresach tych były odnotowywane zdarzenia gospodarcze, przyjmowane do pracy osoby, które świadczyły pracę w imieniu i na rachunek działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży łodów. Inaczej sytuacja wyglądała w roku 2018. Wówczas odwołujący nie podjął w zasadzie żadnych działań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jego zachowania ograniczyły się do dopełnienia formalności związanych z podjęciem działalności, w tym zarejestrowaniem podjęcia w Centralnej Ewidencji, jak i zgłoszeniem w ZUS czy Urzędzie Skarbowym. Po tych formalnościach nie podjął zachowań składających się na prowadzenie działalności, jak i realnie zmierzających do podjęcia jej prowadzenia. Zaznaczył, że za takie trudno by uznać – przy daniu wiary zaofiarowanemu materiałowi dowodowemu - ustawienia i wyważenia maszyny do łodów. Odwołujący nie

podjął nawet działań zmierzających do uruchomienia punktu – zapewnienia obsługi punktu, czy też jego rozruchu, zorganizowanie dostawcy produktów do wyrobu lodów. Odwołujący nie mógłby nawet wykonywać tych czynności (w zakresie pozwalającym stwierdzić, że są to czynności w ramach działalności gospodarczej), i to z uwagi na swój stan zdrowia, stan kręgosłupa czy stawu biodrowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, odwołujący nie zdołał wykazać tego, że podjął działalność gospodarczą, jak i tego, że podjął czynności zmierzające do jej uruchomienia. Tym samym rację miał organ rentowy uznając, że J. A. świadomie i celowo dokonał rejestracji działalności gospodarczej tylko w celu objęcia ochroną ubezpieczeniową oraz w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia w postaci zasiłku chorobowego.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w punkcie 1 wyroku oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

Zgodnie z art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych mając na względzie charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika organu rentowego, w punkcie 2 wyroku Sąd Okręgowy zasądził od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący J. A. zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie zeznań świadka E. J. za niewiarygodne, ponieważ zdaniem Sądu są sprzeczne z zeznaniami A. R., a ponadto odwołujący nie podjął działań zmierzających do otwarcia punktu, podczas gdy w rzeczywistości zeznania tego świadka są spójne z zeznaniami wszystkich innych świadków i zeznaniami odwołującego oraz potwierdzają prowadzenie działalności przez odwołującego;
2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie zeznań świadka A. R. za niewiarygodne, ponieważ zdaniem Sądu są sprzeczne z zeznaniami E. J., podczas gdy w rzeczywistości zeznania tego świadka są spójne z zeznaniami E. J. i zeznaniami odwołującego oraz potwierdzają prowadzenie działalności przez odwołującego;
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie zeznań świadka J. S. za niewiarygodne, ponieważ zdaniem Sądu stan zdrowia odwołującego nie pozwalał na prowadzenie działalności, podczas gdy w rzeczywistości zeznania tego świadka są spójne z zeznaniami E. J., G. K. (K.) i zeznaniami odwołującego oraz potwierdzają prowadzenie działalności przez odwołującego;
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie zeznań świadka G. K. za niewiarygodne, ponieważ zdaniem Sądu stan zdrowia odwołującego nie pozwalał na prowadzenie działalności, podczas gdy w rzeczywistości zeznania tego świadka są spójne z zeznaniami E. J., J. S. i zeznaniami odwołującego oraz potwierdzają prowadzenie działalności przez odwołującego;
5. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie zeznań odwołującego za niewiarygodne, ponieważ zdaniem Sądu stan zdrowia odwołującego nie pozwalał na prowadzenie działalności, podczas gdy w rzeczywistości zeznania odwołującego są spójne z zeznaniami świadków, dokumentami przedstawionymi w sprawie oraz potwierdzają prowadzenie działalności przez odwołującego.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:
 - a) zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że odwołujący podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 01.05.2018 r.,

b) zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania przed sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

3. przesłuchanie odwołującego w charakterze strony na okoliczność sposobu produkcji lodów i uzyskiwania surowców,

ewentualnie wniósł o:

4. uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania;

5. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania przed sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

6. przeprowadzenie dowodu z zeznań odwołującego na okoliczność sposobu produkcji lodów i uzyskiwania surowców.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego J. A. była bezzasadna i podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest oczywiście prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego, dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Prawidłowo także zastosował prawo materialne. Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania. Wobec niewątpliwego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, nie widział też konieczności uzupełniania postępowania dowodowego.

Spór pomiędzy stronami sprowadzał się do ustalenia czy zasadnie organ rentowy stwierdził, że J. A. nie podlega od 01.05.2018 r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu) oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 12 ust. 1 ustawy systemowej). Natomiast dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10 (art. 11 ust. 2 ustawy systemowej). Na podstawie art. 13 pkt 4 cyt. ustawy obowiązek ubezpieczenia powstaje z dniem rozpoczęcia działalności rodzącej obowiązek ubezpieczenia do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Ponadto, w art. 8 ust. 6 pkt 1 ww. ustawy wskazano, iż za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą tę działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Zgodnie z wymogami art. 2 ustawy z dnia 02.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej działalność gospodarcza musi odpowiadać pewnym cechom - w ujęciu tradycyjnym działalność gospodarcza charakteryzuje się profesjonalnością, samodzielnością, podporządkowaniem zasadzie racjonalnego gospodarowania, celem zarobkowym, trwałością prowadzenia, wykonywaniem w sposób zorganizowany oraz uczestniczeniem w obrocie gospodarczym. Właściwości cechujące działalność gospodarczą, które powinny występować łącznie to działanie stałe,

nieamatorskie, nieokazjonalne, z elementami organizacji, planowania i zawodowości rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja (zob. "Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz" pod red. B. Gudowskiej i J. Strusińskiej-Żukowskiej, C.H.BECK, Warszawa 2011, s. 106-107, por. także uchwałę 7s. Sądu Najwyższego z dnia 18.06.1991 r., III CZP 40/91, OSNC 1992 Nr 2, poz. 17).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21.11.2018 r. I UK 304/17 wyjaśnił, że definicja legalna pojęcia działalności gospodarczej ustanowiona została w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, stosownie do którego działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Wobec tego samo przejawienie jednego z wymienionych powyżej rodzajów aktywności nie przesądza jeszcze o tym, że mamy do czynienia z działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Aby można było o niej mówić muszą zostać spełnione kumulatywnie wszystkie przesłanki wymienione w art. 2 tej ustawy, mianowicie zarobkowy charakter prowadzonej działalności, zorganizowany charakter, ciągłość wykonywania działalności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 06.04.2017 r., II UK 98/16, LEX nr 2307127 czy z 13.06.2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404 i powołane tam orzeczenia). Przesłanka zarobkowego charakteru jest spełniona wtedy, gdy prowadzenie działalności gospodarczej nastawione jest na uzyskanie dochodu, choć może się zdarzyć, że działalność ta w danym okresie przynosi straty. W tej mierze istotny jest jednak wyznaczony przez przedsiębiorcę cel, który przez realizację zamierzonych przedsięwzięć musi zakładać dany wynik finansowy. Zarobkowy charakter jest nastawiony na zysk, który powinien co najmniej pokryć koszty założenia i prowadzenia przedsięwzięcia (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24.11.2008 r., II GSK 1219/10, LEX nr 1102977). Z tego względu inaczej należy ocenić sytuację, w której od początku wymiernym, stałym i założonym z góry kosztem, nieznajującym pokrycia w przewidywanych zyskach, staje się opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości znacznie przekraczającej obowiązujące minimum. Takie mnożenie kosztów prowadzonej działalności nieuzasadnione jest bowiem potrzebą inwestowania w podjęte przedsięwzięcie celem jego perspektywnego rozwoju (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.10.2017 r., I UK 395/16, LEX nr 2400313).

Podstawowe znaczenie dla objęcia ubezpieczeniem społecznym ma fakt rzeczywistego wykonywania działalności, na dodatek w sposób ciągły i o charakterze zarobkowym. Podkreślić należy że ocena, czy działalność gospodarcza jest wykonywana, należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero w następnej kolejności - do ich kwalifikacji prawnej. Działalność gospodarcza to prawnie określona sytuacja, którą trzeba oceniać na podstawie zbadania konkretnych okoliczności faktycznych, wypełniających znamiona tej działalności lub ich niewypełniających. Prowadzenie działalności gospodarczej jest zatem kategorią obiektywną, niezależnie od tego, jak działalność tę ocenia sam prowadzący ją podmiot i jak ją nazywa oraz czy dopełnia ciężących na nim obowiązków z tą działalnością związanych, czy też nie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy oraz mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd Apelacyjny doszedł do tożsamyh wniosków co Sąd Okręgowy, tj. że odwołujący nie wykazał w niniejszym postępowaniu, że podjął działalność gospodarczą od 01.05.2018 r., jak i tego, że podjął czynności zmierzające do jej uruchomienia.

W toku postępowania odwołujący J. A. na okoliczność prowadzenia przedmiotowej działalności przedstawił dowodu w postaci dokumentów oraz dowody osobowe w postaci zeznań świadków - osób mających być obserwatorami działań podejmowanych przez odwołującego się w ramach prowadzonej działalności w zakresie produkcji i sprzedaży lodów.

Sąd odwoławczy zwraca uwagę, że co prawda J. A. dokonał zarejestrowania działalności gospodarczej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej powstało domniemanie jej prowadzenia, to analiza całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi jednak do wniosku, że domniemanie to zostało obalone, albowiem nie sposób przyjąć, że J. A. faktycznie działalność gospodarczą podjął i prowadził. Słusznie zatem zaznaczył Sąd I instancji, że samo figurowanie w (...) bez faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej nie skutkuje podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Bezsporne w sprawie jest, że J. A. zgłosił prowadzenie działalności gospodarczej w latach 2014-2017r., co roku w miesiącach od maja do listopada/grudnia. W okresach tych były odnotowywane zdarzenia gospodarcze, przyjmowane do pracy osoby, które świadczyły pracę w imieniu i na rachunek działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży łodów.

Inaczej natomiast sytuacja wyglądała w roku 2018., gdyż wówczas odwołujący nie podjął w zasadzie żadnych działań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jego zachowania ograniczyły się do dopełnienia formalności związanych z podjęciem działalności, w tym zarejestrowaniem podjęcia w Centralnej Ewidencji, jak i zgłoszeniem w ZUS czy Urzędzie Skarbowym. Po tych formalnościach nie podjął zachowań składających się na prowadzenie działalności, jak i realnie zmierzających do podjęcia jej prowadzenia. Za takie trudno by uznać – przy daniu wiary zaofiarowanemu materiałowi dowodowemu - ustawienia i wyważenia maszyny do łodów. Odwołujący nie podjął także działań zmierzających do uruchomienia punktu – zapewnienia obsługi punktu, albowiem za takie czynności nie mogły być uznane rozmowy odwołującego z byłą pracownicą tj. E. J., do której zwrócił się o pomoc w znalezieniu i ew. przeuczeniu nowego pracownika i tzw. „podpytaniu” jej znajomych czy czasem nie chciałby podjąć pracy w lodziarni. W ocenie Sądu Apelacyjnego zwrócić uwagę należy na to, że od osoby prowadzącej działalność gospodarczą oczekuje się pewnego profesjonalizmu w swoich działaniach, w tym poczynienia odpowiednich kroków w odnalezieniu i zatrudnieniu pracowników, a nie tzw. „przełożeniu” swych obowiązków na inne osoby czy też byłego pracownika. Zaznaczyć należy również, że odwołujący zeznał, że nie zamieścił w prasie czy też na stronach internetowych ogłoszenia, że poszukuje pracownika, a jedynie wskazał, że zwrócił się do E. J. o zaproponowanie swoim znajomym pracy u odwołującego. Trudno bowiem stwierdzić w ocenie Sądu Apelacyjnego, że te czynności podjęte przed odwołującego (tzn. zwrócenie się do E. J. z prośbą o przekazaniu jej znajomym, że poszukuje pracownika) rzeczywiście miałyby doprowadzić do zatrudnienia pracownika, pomijając już kwestię godzin pracy oraz minimalnego wynagrodzenia (proponowanego przez odwołującego na ww. stanowisku), które niewątpliwie nie było zbyt atrakcyjne i konkurencyjne. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego odwołujący nie mógłby nawet osobiście wykonywać tych czynności tj. pracy polegającej na sprzedaży łodów (w zakresie pozwalającym stwierdzić, że są to czynności w ramach działalności gospodarczej), i to z uwagi na swój stan zdrowia, stan kręgosłupa czy stawu biodrowego, albowiem już w marcu 2018 r. prowadzący lekarz ortopeda wystawił odwołującemu skierowanie do szpitala z rozpoznaniem zwyrodnienie stawu biodrowego, a w dniu 19.04.2018 r. odwołujący został wpisany na listę oczekujących na zabieg endoprotezoplastyki stawu biodrowego. Zaznaczenia wymaga również, że w poprzednich latach 2014-2017 r. odwołujący zatrudniał pracowników na stanowisku sprzedawcy łodów, z kolei sam w tym okresie korzystał z uwagi na stan zdrowia z zasiłku chorobowego. Odwołujący w toku postępowania nie wskazał, dlaczego właśnie dopiero od 2018 r. miałby osobiście pracować w lodziarni, gdyby faktycznie nie znalazł pracownika na sezon 2018r. (pomijając już fakt, że z uwagi na swój stan zdrowia tej pracy wykonywać by po prostu nie mógł). Za wystarczające czynności przygotowawcze do uruchomienia działalności gospodarczej nie mogły zostać uznane takie czynności jak ustawienie i wyważenie maszyny do łodów – są one niewystarczające.

W tym miejscu zwrócić uwagę należy, na fragment uzasadnienia wyroku z 18.10.2011r., II UK 51/11 Sądu Najwyższego w których Sąd zwrócił uwagę na orzecznictwo tj., że wyroku z dnia 21.06.2001 r., II UKN 428/00 (OSNP 2003 nr 6, poz. 158) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że rozpoczęcie działalności gospodarczej polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. W wyroku z dnia 25.11.2005r., I UK 80/05 wyraził pogląd, że wykonywanie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie w celu zarobkowym czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzających do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze), np. poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych; wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością usługową, zmierzają bowiem do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania; w rezultacie podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (czynności przygotowawczych) stanowi już o jej wykonywaniu (podobnie w wyroku z dnia 23.03.2006r., I UK 220/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 83). Z tym ostatnim stanowiskiem należy się zgodzić, jednakże niewątpliwie można je odnieść do sytuacji, w której podjęcie działań przygotowawczych w ostateczności doprowadziło do podjęcia czynności należących do zakresu działalności gospodarczej wynikającej z wpisu do ewidencji (rejestr), a więc faktycznego jej uruchomienia

w celach zarobkowych. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem zgodnie, że nieodzownym atrybutem działalności gospodarczej jest jej wykonywanie w sposób zorganizowany i ciągły (por. np. wyroki z dnia 19.03.2007 r., III UK 133/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 114; z dnia 21.05.2008 r., III UK 112/07, LEX nr 491466). W rezultacie podejmowanie czynności przygotowawczych polegających na poszukiwaniu kontrahentów umowy obejmującej zakres działań określony we wpisie do ewidencji oraz gotowość do podjęcia tych działań nie stanowią o rozpoczęciu wykonywania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, jeżeli nie doprowadziły do faktycznego jej uruchomienia.

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego jak najbardziej znajdzie zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy. Odwołujący nie wskazał czynności przygotowawczych, które w ostateczności doprowadziłyby do podjęcia czynności należących do zakresu działalności gospodarczej wynikającej z wpisu do ewidencji (rejestr), a więc faktycznego jej uruchomienia w celach zarobkowych, albowiem punkt produkcji i sprzedaży lodów w roku 2018 r. nie został uruchomiony.

Główny zarzut odwołującego, podniesiony w treści apelacji, skupiał się na wykazaniu, iż Sąd I instancji dokonał nieprawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i przez to doszło do sprzecznych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału. Apelujący usilnie forsował stanowisko, że Sąd I instancji przy wydaniu wyroku błędnie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zeznania świadków E. J., A. R., J. S., G. K.) i uznał, że odwołujący nie prowadził działalności gospodarczej w spornym okresie, gdy w ocenie odwołującego prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do jednoznacznego wniosku, że odwołujący podjął działania zmierzające do otwarcia punktu (produkcji i sprzedaży lodów). Argumenty przedstawione przez odwołującego w treści apelacji, nie podważyły w żaden sposób zasadności stanowiska Sądu I instancji.

Chybiony okazał się zarzut naruszenia prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie "wszechstronnego rozważenia zebranego materiału", a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wiąże ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby strona skarżąca wykazała uchybienia podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.06.1999 r., II UKN 685/98 Legalis). Apelacja odwołującego w zasadzie ograniczała się polemiki z prawidłowymi – w ocenie Sądu Apelacyjnego - ustaleniami Sądu I instancji i własną interpretacją zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności własną oceną zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Przenosząc powyższe ogólne rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu Apelacyjnego, bezzasadny był zarzut odwołującego dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a sprowadzający się w istocie do tego, że odwołujący wskazał, iż w jego ocenie z przeprowadzonych zeznań świadków Sąd I instancji wyciągnął wnioski niezgodne z ich zeznaniami oraz że poszczególne fragmenty zeznań zostały wyrwane z kontekstu. Sąd Apelacyjny po dokonaniu ponownej oceny zeznań świadków doszedł do tożsamyh wniosków co Sąd I instancji.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji odwołującego Sąd I instancji przed wydaniem zaskarżonego wyroku zbadał wszystkie ww. niezbędne przesłanki do ustalenia, czy odwołujący rzeczywiście poczynił niezbędne kroki do uruchomienia działalności gospodarczej i czy ją wykonywał.

Sąd Apelacyjny wniosek o przesłuchanie odwołującego na okoliczność produkcji lodów i uzyskania surowców uznał za zbędny, albowiem wszystkie istotne okoliczności dla wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zostały wyjaśnione i Sąd nie miał wątpliwości, że niniejsza sprawa dojrzała do wydania w niej orzeczenia merytorycznego.

Sąd Apelacyjny dowód z przesłuchania stron (tj. odwołującego) poddał szczególnej rozwadze zważywszy, że odwołujący to osoba oczywiście zainteresowana korzystnym dla niej rozstrzygnięciem sprawy i w rezultacie ocenił, że Sąd Okręgowy nie miał żadnych podstaw faktycznych do uznania miarodajności tego dowodu, zwłaszcza wobec braku potwierdzenia w pozostałym zgromadzonym materiale dowodowym (zeznaniach świadków przesłuchanych w sprawie).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, całokształt okoliczności niniejszej sprawy pozwala na sformułowanie tezy, iż odwołujący nie prowadził od 01.05.2018 r. działalności gospodarczej polegającej na produkcji i sprzedaży lodów, nie poczynił też chociażby czynności przygotowawczych do prowadzenia tej działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że zarzuty sformułowane przez odwołującego J. A. w apelacji są nietrafione i Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do ich uwzględnienia, zarzuty powołane w apelacji w żadnej mierze nie wzruszyły rozstrzygnięcia wydanego przez Sąd I instancji. Sąd Apelacyjny po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego z niniejszej sprawy nie dopatrył się naruszeń ze strony Sądu I instancji, postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w sposób wyczerpujący, Sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz dokonał prawidłowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, co w konsekwencji przełożyło się na wydanie wyroku z 28.08.2019r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego odwołujący w toku postępowania nie zdołał wykazać tego, że podjął działalność gospodarczą, jak i tego, że podjął czynności zmierzające do jej uruchomienia.

Uznając zarzuty odwołującego J. A. za nieuzasadnione, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił wniesioną apelację – punkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Mając powyższe na względzie, tytułem zwrotu kosztów procesu (kosztów zastępstwa procesowego) zasądzono od odwołującego na rzecz pozwanego organu kwotę 240 zł – punkt 2 sentencji wyroku.

sędzia Marta Sawińska